

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Obluiscenda à viro religioso præterita, & sectanda futura. Cap. xvij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

ditum dilapidabit: spiritu feruidus, qui nec minimam patitur virtutis iacturam, absque dubio nec apertum eius excidium, à graui peccato factum sustinebit. Et quemadmodum cum alio pugans, qui nec permittit ad se hostem accedere, numquam ab eo deicitur, neque illidetur in terram: sic qui primum aduersarij fugit accessum, difficillimè in peccatum alicuius momenti deturbabitur. Sciebat hoc optimè Eusebius sanctissimus apud Theodoretum, qui zona ferrea in collum iniecta, curuus & inclinatus incedens, cum interrogaretur, quamnam utilitatem ex illa mortificatione susciperet, ista memorabili sententia respondit: Ne malignus daemon de magnis bellum gerat, conans auferre temperantiã, & iustitiam: & iram armans, & cupiditatem accendens, & ut fastu offerat, & superbia intumescam efficiens, & quacumque aduersus meam machinatur animam, conor hostem ad hæc praua traducere, in quibus etiam si vicerit, non magnum afferet detrimentum: & si victus fuerit, euadit magis ridiculus, vt qui ne in paruis quidem possit euadere superior. Quoniam ergo noui hoc bellum minus periculosum, non valde enim feritur, qui in his damni aliquid accipit (quod enim damnum est, vel videre campum, vel in cælum oculos attollere) ad hoc me genus pugnae transtuli. In hac enim nec me ferite potest, nec perimere. Non sunt enim hæc iacula letifera, vt quæ illis ferreis careant aculeis.]O sapiens responsio! o digna sanctissimo viro sententia! o saluberimum consilium, & è cælis ad viros sanctos ac perfectos demissum: paruam vmbrae agritudinis cauent, & dum in eam incidunt, diligentissimè curant, ne sensim crescens, viretque resumens, in morbum periculosum transeat, minima etiam vulnera fugiunt, vt sint à magnis vulneribus, & à morte securi. Audiamus igitur, & opere suscipiamus consilium sapientis: Quasi à facie colubri fuge peccata.] Qui enim sapiens est, non tantum serpentem aut colubrum fugit, sed etiam faciem colubri, id est, occasionem peccati, & primum eius ingressum perhorrescit.

Theodor.
historia
sanct. in
Eusebio.

Ecclesi. 21.

*Obluiscenda à viro religioso præterita,
& sectanda futura.*

CAPVT XVII.

DIVITVM consuetudo est, res minimas tamquam nullius pretii, & valoris despiciere, & sæper ad magnas & superbas anhelare. Neque enim vnus oboli aut alicuius vestis detritæ, aut rei similis vllam rationem habent, sed facillè eam aut perdunt, aut dissipant, aut postulant tribuunt: solamque magni momenti substantiam, aut nimis custodire, aut de nouo possidere constituunt. Idem omnino viris spiritualibus accidit, qui se diuites, & meritum plenos iudicant, nam superbia distenti, vel (vt verius dicam) pusillanimitate cordis angustati, adeptis bonis contenti sunt, & nec minimam iacturam, à paruis defectibus ortam metuunt, nec aliquid emolumentum ex bono opere, quod nunc offertur, æstimant, & ad sola quædam merita magna, & virtutis actiones eximias, quarum gerendarum numquam occasionem habebunt, vehementer aspirant. Quæ cum numquam, aut rarissimè sese offerant, & isti meritis diuites (vt ipsi de se putant) multa minuta ex quotidianis defectibus perdant, & parua lucra

A ex comunibus operibus bonis, quæ omittunt, non sine magna temeritate contemnant, fit vt semper pauperes imperfecti, & multis miseris implicati persistant. Hæc autem cogitatio, quò diuites sunt, & nulli egent, inde in mentibus eorum exoritur; quòd præterita contemplantur, & minimè futura respiciunt. Considerant enim annorum multitudinem in vita religiosa, aut spirituali consumptam, corporis asperitates susceptas, labores pro animabus conuertendis exantlatos, onera paupertatis, castitatis, & obedientiæ portata, merita in oratione, in Dei cultu, & in aliis pijs operibus conquisita. Non verò cogitant, quantum illis ad veram perfectionem desit, quantum à mentis puritate distent, quantum à viris sanctis superentur, quàm saepe vitiorum, & prauorum affectuum incurfione vincantur: & ideo quasi diuites: paruos defectus tamquam magnæ substantiæ minimam iacturam non metuunt, & modica lucra communium bonorum operum, tamquam ferè nihil magnitudinem suorum meritum augentia despiciunt. Ecce originem illius magni mali, cuius supra meminimus, quod dum isti minima aspiciunt, in magna peribuntur, & dum minima lucra reiciunt, ex quibus magnum virtutis augmentum coalescit, numquam à verissima meritum paupertate discedunt. Sed illos vita religiosa mendicos excepit, semper virtutis & meritum pauperes tenet, & in extremis pauperes, & imperfectos sepultura restituet.

C Quod nam est huius mali remedium, quæ huius vana cogitationis remotio, quæ ineptæ huius existimationis medicina? Illa sanè, quam Paulus mentibus infirmis adhibuit, vt bona præterita à nobis facta obliuiscamur, & quæ nondum fecimus, sedulo cogitemus, & tota mentis deuotione sectemur. Hoc quidem documentum naturam medicamentorum sortitum est, quæ solent esse gustui insuauia, corpori verò salubria: sic obliuisci bona, quæ fecimus, & bona, quæ non fecimus, contemplari, minus sapit, sed non parum animæ saluti conducit. Id inquam, minus sapit, quoniam naturale est homini, sicut fatigato viatori, oculos in terga vertere, & viam, quam iam pedibus mensus est, non sine voluptate respicere, quod autem ambulandum superest, quia tristitiam ingerit, à cordis meditatione reicere: Quòd si hoc naturale est, & omnia naturalia Deus suauitate condiuit, vtique suaue erit, bona iam habita aspiciere, & pro non habitis nequaquam sollicitari, vnde oppositum erit insulsum, iam habita, & elaborata obliuioni tradere, & necdum adepta respicere. Sed quantum id animæ utilitatem afferat, sanctus David non obscure profertur, dum ad hanc præteritorum laborum obliuionem, & nondum susceptorum recordationem, concedi sibi tempus exposcit. Locutus sum, inquit, in lingua mea. Notum fac mihi Domine finem meum & numerum dierum meorum quis est; vt sciam, quid sit mihi.] Non scire principium, sed finem exoptat, non cognoscere, quod sibi adest, sed quod sibi deest, concupiscit, quia præteritorum laborum consideratio, illum ad superbiam, & vanam securitatem impellebat; maiorum verò bonorum nondum adeptorum priuatio ad humilitatem, ad timorem, & ad novos pro Deo labores suscipiendos incitabat. Finem suum, id est, vitæ suæ perfectionem querit, numerum dierum suorum, id est, novos virtutis profectus, ad quos est vocatus, inquit, optimè dierum nomine designatos, quos latius solis iustitiæ super nos, radiis suæ gratiæ profert, & à potestate caliginis, & tenebrarum educit. Ad quid

Psal. 38.

verò

verò talis postulatio, nisi vt præterita merita nobis adaugeat, & quod itineris superest, alacriter currat. In hoc autem adolescens ille deliquit, qui à Domino assequendæ felicitatis rationem quæsiuit. Magister bone, dixit, quid boni faciam, vt habeam vitam æternam?] Et ex subsequenti constat, cum vniuersa mandata seruasse, quem id simpliciter confidentem, Christus benignis oculis intueus est, & singulari amore dilexit. In quo ergo minùs prudenter se gessit? In hoc profectò, quòd in præterita sua bona oculos mentis iniecit, & necdum à se facta præterit. Dicit ipse, vt Dominum ad suam ipsius laudationem alliceret: Omnia hæc custodiui à iuuentute mea, quid adhuc mihi deest?] nihil tibi deest ex ore Domini audire desideras. At Saluator noster magister optimus, qui ita discipulos suos de præteritis laboribus laudat, vt semper nouos cælestis disciplina profectus, ab illis requirat, quid dixit: Non quidem, nihil tibi deest, sed vnū tibi deest: Vade, quæcumque habes, vende, & da pauperibus,] eum ad præteritorum bonorum obliuionem, & futurorum recordationem inuitans, vt videlicet viator amplius ambularet, & discipulus amplius addiceret. Contristatus est ille, & abiit mœrens, quia nihil sibi defuisse putauerat, qui si in ea, quæ non habebat, oculos animæ intenderet, & quantum sibi deesset, cognouisset, & cælesti doctrina animatus, iter perfectionis arripuisset. O quantos similes adolescentes vita religiosa progignit, qui nõ matris incuria, sed sua ipsorum negligentia, nonnulla virtutis imagine satiantur, & eâ veritate perficere, & singulari puritate expolire non curant. Quibus si subliorem doctrinam perfectionis ingeras, & ad deponendas imperfectiones, & feruoris viam ingrediendam instigas, imprudens stultusque videberis, & tamquam nouitatum annunciator irrideberis.

Isti quidem infirmi sunt, quos morbus superbiæ, & inualetudo tepiditatis exagitat. Nam sicut ægrotus febribus laborans, solet in lectulo nullam requiem habere, & iam in isto loco, vbi temperiem à calore experitur, iam in illo, vbi refrigerium aliquod sentit, seipsum collocare: ita isti in bonis iam factis, & in studiosa vitæ, quam profitentur, consideratione delectantur, ab his verò, quæ non habent, tamquam ab stimulis eos à somno excitantibus, & à perfectæ vitæ meditatione diffugiunt. Sed si infirmi sunt, saluberrimum medicamentum à Paulo inuentum, aut ab Spiritu sancto dictatum admittant. Quod eò maioris momenti apud eos esse deberet, quod videant ipsum Paulum sapientissimum medicum non solum alios imperfectos, sed semetipsum iam perfectum huius medicaminis applicatione curasse. Fratres, inquit, ego me non arbitror comprehendisse. Vnum autem, quæ quidem retrò sunt, obliuiscens, ad ea verò, quæ sunt priora, extendens meipsum, ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis.] Nondum inquam, palmam accepi, nec plenam de hoste victoriam reportavi, nec ad præmium mansionem cælestium mihi constitutum, perueni, & ideo vnum mihi summis conatibus exquirendum assequendumque constitui. Et quod nam est istud vnum, ô Paule, quod veluti omnibus præfers, & tibi satis esse pro omnibus ad præmij assequutionem existimas? Illud sanè vt præteritos meos labores obliuiscar, vt iam partas à me diuitias, quasi ex memoria deleam, vt acceptæ iam sanctitatis non recorder, sed quasi spiritualis tyro, & nouus miles, quantum mihi datum fuerit, noua bella suscipiam, noua pericula aggrediar, & nouos triumphos de hoste reportem. Et quare, ô Apostole

sancte, hoc vnum remedium tam efficax ad arripendam gloriæ coronam existimas? Quia hoc superbiam proterit, humilitatem auget, feruorem accendit, gratiam promeretur, quod iam lucrati fumus, custodit, & quod nobis deficit, grauius, & diligenter exquirat. Hoc vnum, quod tanti facit Apostolus, beatitudinis est, ac felicitatis initium. Nam, vt inquit Hieronymus, Felix est, qui quotidie proficit, qui non considerat, quid heri fecerit, sed quid hodie faciat, vt proficiat.] Felix, non quia iam præmium felicitatis possideat, sed quia viam certissimam felicitatis ingreditur. Si enim Ducem, aut Comitem possemus vocare eum, qui illud facinus præterit, cui status Ducis, aut Comitatus promissus est, cur non felix, ac beatus appellabitur, qui eam vitæ rationem instituit, cui non rex terrenus, qui fallere potest, sed Imperator cælestis, cuius verba, licet cælum & terra traseant, non præteribunt, regnum suum, felicitatēque promittit. Vbi autē promittit? In illo quidem Evangelij loco: Beati serui illi, quos, cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes: Amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si uenerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia uenerit, & ita inuenerit, beati sunt serui illi.] Qui namque sunt isti semper vigilantes, & numquam dormituri, nisi illi, qui præteritorum bonorum obliuiscunt, semper ad noua augmenta virtutis aspirant? Illi scilicet, quia ac si prima hora noctis, id est, in initio conuersionis dormierint (& tamen non dormierunt, sed vigilarunt) magno feruore secundam noctis vigiliam custodiunt, vt à se negligenter omissum in hora præsentis recuperent: & qui ac si in secunda vigilia dormitauerint, & in vitæ spiritualis progressu, otiosam vitam duxerint, (& tamen non duxerunt, sed satis negotiosam) in tertia vigilia, ac sine vitæ tanta sollicitudine virtutis incrementis inuigilant, ac si velint omnia antè perditam refarcire. Isti felices, ac beati ore Domini pronunciantur, quoniam eos ipse Dominus vigilantes inueniens, nequaquam cordis eorum desiderio fraudabit.

Ita ergo nos medicamen istud defectibus & negligentis nostris applicemus, vt primò præteritorum obliuiscamur, nec improperemus Domino, quod pro eo in religiosa vitæ, hucusque perficimus. Si enim Dominus dat omnibus affluenter, & non improperat,] cur nos, qui quantumlibet desideramus, nihil dedimus, exprobrabimus ei, tantillum vitæ nostræ, quod in eius obsequium impendimus. Homines mundi acquiruntur opum, aut dignitatum, aut voluptatum obliuiscuntur, vt semper nouas, maioreque conquirant? cur homines Dei, & spirituales viri non obliuiscuntur bonorum operum, & piorum laborum, quæ antea aut fecerunt, aut sustinuerunt, vt noua semper recordantur, tum virtutis, tum præmij cælestis augmenta? Et in hoc profectò maior ratio obliuionis præteritorum, & desiderij nouorum profectum est, quoniam illa temporalia ad luxum reiicienda sunt, ad necessitatem verò in satis moderata mensura sufficiunt, at spiritualia nullo desiderij termino concludi debent, quæ per seipsa honesta sunt, & non corporis gratia quæruntur, & quòd celsiora fuerint, eò in patria nostra maiorem mercedem accipient. Quare Bernardus egregiè ardentiora in viris spiritualibus bonorum spiritualium, quam in mundanis bonorum temporalium desideria requirit. Vtinam fratres, inquit, nos sic essemus cupidigratiæ spiritualis, quemadmodum seculares

sancte, hoc vnum remedium tam efficax ad arripendam gloriæ coronam existimas? Quia hoc superbiam proterit, humilitatem auget, feruorem accendit, gratiam promeretur, quod iam lucrati fumus, custodit, & quod nobis deficit, grauius, & diligenter exquirat. Hoc vnum, quod tanti facit Apostolus, beatitudinis est, ac felicitatis initium. Nam, vt inquit Hieronymus, Felix est, qui quotidie proficit, qui non considerat, quid heri fecerit, sed quid hodie faciat, vt proficiat.] Felix, non quia iam præmium felicitatis possideat, sed quia viam certissimam felicitatis ingreditur. Si enim Ducem, aut Comitem possemus vocare eum, qui illud facinus præterit, cui status Ducis, aut Comitatus promissus est, cur non felix, ac beatus appellabitur, qui eam vitæ rationem instituit, cui non rex terrenus, qui fallere potest, sed Imperator cælestis, cuius verba, licet cælum & terra traseant, non præteribunt, regnum suum, felicitatēque promittit. Vbi autē promittit? In illo quidem Evangelij loco: Beati serui illi, quos, cum venerit Dominus, inuenerit vigilantes: Amen dico vobis, quòd præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si uenerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia uenerit, & ita inuenerit, beati sunt serui illi.] Qui namque sunt isti semper vigilantes, & numquam dormituri, nisi illi, qui præteritorum bonorum obliuiscunt, semper ad noua augmenta virtutis aspirant? Illi scilicet, quia ac si prima hora noctis, id est, in initio conuersionis dormierint (& tamen non dormierunt, sed vigilarunt) magno feruore secundam noctis vigiliam custodiunt, vt à se negligenter omissum in hora præsentis recuperent: & qui ac si in secunda vigilia dormitauerint, & in vitæ spiritualis progressu, otiosam vitam duxerint, (& tamen non duxerunt, sed satis negotiosam) in tertia vigilia, ac sine vitæ tanta sollicitudine virtutis incrementis inuigilant, ac si velint omnia antè perditam refarcire. Isti felices, ac beati ore Domini pronunciantur, quoniam eos ipse Dominus vigilantes inueniens, nequaquam cordis eorum desiderio fraudabit.

Ita ergo nos medicamen istud defectibus & negligentis nostris applicemus, vt primò præteritorum obliuiscamur, nec improperemus Domino, quod pro eo in religiosa vitæ, hucusque perficimus. Si enim Dominus dat omnibus affluenter, & non improperat,] cur nos, qui quantumlibet desideramus, nihil dedimus, exprobrabimus ei, tantillum vitæ nostræ, quod in eius obsequium impendimus. Homines mundi acquiruntur opum, aut dignitatum, aut voluptatum obliuiscuntur, vt semper nouas, maioreque conquirant? cur homines Dei, & spirituales viri non obliuiscuntur bonorum operum, & piorum laborum, quæ antea aut fecerunt, aut sustinuerunt, vt noua semper recordantur, tum virtutis, tum præmij cælestis augmenta? Et in hoc profectò maior ratio obliuionis præteritorum, & desiderij nouorum profectum est, quoniam illa temporalia ad luxum reiicienda sunt, ad necessitatem verò in satis moderata mensura sufficiunt, at spiritualia nullo desiderij termino concludi debent, quæ per seipsa honesta sunt, & non corporis gratia quæruntur, & quòd celsiora fuerint, eò in patria nostra maiorem mercedem accipient. Quare Bernardus egregiè ardentiora in viris spiritualibus bonorum spiritualium, quam in mundanis bonorum temporalium desideria requirit. Vtinam fratres, inquit, nos sic essemus cupidigratiæ spiritualis, quemadmodum seculares

Ita ergo nos medicamen istud defectibus & negligentis nostris applicemus, vt primò præteritorum obliuiscamur, nec improperemus Domino, quod pro eo in religiosa vitæ, hucusque perficimus. Si enim Dominus dat omnibus affluenter, & non improperat,] cur nos, qui quantumlibet desideramus, nihil dedimus, exprobrabimus ei, tantillum vitæ nostræ, quod in eius obsequium impendimus. Homines mundi acquiruntur opum, aut dignitatum, aut voluptatum obliuiscuntur, vt semper nouas, maioreque conquirant? cur homines Dei, & spirituales viri non obliuiscuntur bonorum operum, & piorum laborum, quæ antea aut fecerunt, aut sustinuerunt, vt noua semper recordantur, tum virtutis, tum præmij cælestis augmenta? Et in hoc profectò maior ratio obliuionis præteritorum, & desiderij nouorum profectum est, quoniam illa temporalia ad luxum reiicienda sunt, ad necessitatem verò in satis moderata mensura sufficiunt, at spiritualia nullo desiderij termino concludi debent, quæ per seipsa honesta sunt, & non corporis gratia quæruntur, & quòd celsiora fuerint, eò in patria nostra maiorem mercedem accipient. Quare Bernardus egregiè ardentiora in viris spiritualibus bonorum spiritualium, quam in mundanis bonorum temporalium desideria requirit. Vtinam fratres, inquit, nos sic essemus cupidigratiæ spiritualis, quemadmodum seculares

Ita ergo nos medicamen istud defectibus & negligentis nostris applicemus, vt primò præteritorum obliuiscamur, nec improperemus Domino, quod pro eo in religiosa vitæ, hucusque perficimus. Si enim Dominus dat omnibus affluenter, & non improperat,] cur nos, qui quantumlibet desideramus, nihil dedimus, exprobrabimus ei, tantillum vitæ nostræ, quod in eius obsequium impendimus. Homines mundi acquiruntur opum, aut dignitatum, aut voluptatum obliuiscuntur, vt semper nouas, maioreque conquirant? cur homines Dei, & spirituales viri non obliuiscuntur bonorum operum, & piorum laborum, quæ antea aut fecerunt, aut sustinuerunt, vt noua semper recordantur, tum virtutis, tum præmij cælestis augmenta? Et in hoc profectò maior ratio obliuionis præteritorum, & desiderij nouorum profectum est, quoniam illa temporalia ad luxum reiicienda sunt, ad necessitatem verò in satis moderata mensura sufficiunt, at spiritualia nullo desiderij termino concludi debent, quæ per seipsa honesta sunt, & non corporis gratia quæruntur, & quòd celsiora fuerint, eò in patria nostra maiorem mercedem accipient. Quare Bernardus egregiè ardentiora in viris spiritualibus bonorum spiritualium, quam in mundanis bonorum temporalium desideria requirit. Vtinam fratres, inquit, nos sic essemus cupidigratiæ spiritualis, quemadmodum seculares

Ita ergo nos medicamen istud defectibus & negligentis nostris applicemus, vt primò præteritorum obliuiscamur, nec improperemus Domino, quod pro eo in religiosa vitæ, hucusque perficimus. Si enim Dominus dat omnibus affluenter, & non improperat,] cur nos, qui quantumlibet desideramus, nihil dedimus, exprobrabimus ei, tantillum vitæ nostræ, quod in eius obsequium impendimus. Homines mundi acquiruntur opum, aut dignitatum, aut voluptatum obliuiscuntur, vt semper nouas, maioreque conquirant? cur homines Dei, & spirituales viri non obliuiscuntur bonorum operum, & piorum laborum, quæ antea aut fecerunt, aut sustinuerunt, vt noua semper recordantur, tum virtutis, tum præmij cælestis augmenta? Et in hoc profectò maior ratio obliuionis præteritorum, & desiderij nouorum profectum est, quoniam illa temporalia ad luxum reiicienda sunt, ad necessitatem verò in satis moderata mensura sufficiunt, at spiritualia nullo desiderij termino concludi debent, quæ per seipsa honesta sunt, & non corporis gratia quæruntur, & quòd celsiora fuerint, eò in patria nostra maiorem mercedem accipient. Quare Bernardus egregiè ardentiora in viris spiritualibus bonorum spiritualium, quam in mundanis bonorum temporalium desideria requirit. Vtinam fratres, inquit, nos sic essemus cupidigratiæ spiritualis, quemadmodum seculares

A a homines

Hiero. in
Psal. 83.

Luca 12.

Iacob 1.

Bern. ser.
de alitudo-
dine et
bassitudi-
ne cordis.

homines pecuniae temporalis. Debuimus certe, & multum debuimus vincere in bono malum, & tanto amplius desiderare, quanto pretiosius est, quod desideramus, sed vti nam, vel aequales esse possumus. Magna enim est confusio, magna valde, quod ardentius illi perniciose desiderant, quam nos vtilia citius illi ad mortem properant, quam nos ad vitam. Quanto enim desiderio pecuniae crucietur avarus, quanto gloriae appetitu ambiciosus exarsuerit, quam violenter denique sua trahat quemque voluptas, quis explicet? Videas certe eos quicquid adepti sunt parui pendere, non attendere quanto labore & desiderio ea vix tandem consequi poterit: quoniam vilescunt eis omnia praeter desiderio minoris forte rei, quam alteri ceperint inuidere. Et tu ergo non magnopere cogites, quae tibi videris habere, nisi forte interdum, vt gratias agere possis, & te noveris debitorem ei, qui dedit: seu gratia consolationis, cum id necesse fuerit, ne qualibet ex causa tristior fias. De caetero ea semper magis attende, quae alius habet, tu non habes: quod haec cogitatio in humilitate te custodiat, & a descensu tepiditatis elonget, magis autem & accendat desiderio proficiendi.] Tanto autem magis nos, quam mundani bonorum praeteritorum obliuisci deberemus, quanto dispar est in vtriusque huius obliuionis utilitas. Quia si illi bonorum, quae iam habent, obliuiscantur, suum visibilibus, & temporalium exaequant, quae illos magis inquietat, magis sedat, magis facit bonorum caelestium indignos: nos vero, si bona praeterita, quae fecimus, ex memoria deleamus, sicut, ac desiderium inuisibilem accendimus, quod nos quotidie magis nobilitat, magis mundat, & capaciores reddit, ac possessores perfectae virtutis. Si vero illi e contra iam parta bona respiciant, & terminum suis desideriis imponant, sapientes sunt, qui in proprio corde rebus caelestibus locum relinquunt: Sed si nos bona praeterita contemplerur, vt a labore quiescamus, insipientes sumus, & stulti, quoniam superbiae & tepiditati ianuam aperimus. Quod & Bernardus eodem loco professus est, dicens: Vide autem quantum e regione malum cogitatio illa parturiat, quae sedulo veritas in animo, quod tibi habere videris, & alterum quempiam aeternas non habere. Hinc enim eleuatis in superbiam, dum te praeripis alteri. Hinc proficere negligis, dum te magnum quempiam arbitraris. Hinc demum incipis, & deficere, dum tibi alterius comparatione etiam nimis egisse videris, sicque in tepiditatem incidis, & incipis remissius agere.] Istam itaque partem illius vnus, quod Paulus tanti fecit, arripiamus, vt scilicet praeteritorum laborum, & meritum obliuiscamur, & ea non nisi ad gratitudinem & ad incitamentum amoris in memoriam reuocemus.

Altera autem pars praetermittenda non est, vt scilicet, quae nobis perfectionis & virtutis defunt, inspicimus, & veluti pauperes, & meritum indigi ea lucrari & adipisci curemus. Nam medici quicumque viderint, siue ad cibum, siue ad indumentum; siue ad apparatus pertinentia, solent magna auaritate percipere, & si possunt, diligenti sollicitudine comparate, vt explosa paupertate diuitum conditionem assumant. Ne eorum cura & diligentia nos vincat, sed quandoquidem virtutis, & donorum supernaturalium pauperes sumus, ea quae nobis defunt cupiamus, & solertissimo seruire adipisci curemus. Ne nos illa Domini exprobratio comprehendat: quoniam filij huius saeculi prudentiores filijs lucis in generatione sua sunt. [Occasio-

nes lucrandi, & spiritu proficiendi libetissime suscipiamus: & sicut mercator alacriter emptorem excipit, cui suas merces diuendens, ab eo pecuniam pro mercibus non sine lucro recipiet: ita & nos laetanter labores, pressuras, & quaecumque molesta sustineamus, modò inde aliquid meritum augmentum nobis obtingat. Imò sicut illi facibus cupiditatis impulsu solent transeuntes ad emendum inuitare, & importunis vocibus suas merces laudare, & nolentes etiam ad emendum allicere, sic optimè nobiscum ageretur, si eorum imitatores effecti, occasiones nos mortificandi, & aliquid pro Christo patendi quaereremus, & actiones studiosas, vel visitandi infirmos, vel inseruendi senibus, vel humilia obsequia praestandi, quasi ad alios fratres transeuntes, sancta quadam importunitate apud nos detineremus. Erubescat vir Deo consecratus, quia mundani homines in acquirendis rebus creatis, quam ipse in gratia Dei, & donis caelestibus comparandi magis insudant. Hoc enim Abbatem Pambum ad fletum, & lacrymas profundendas incitauit. Cum enim vidisset mulierem theatralem, compram, & diligenter ornatam, amarissime fleuit: interrogatus autem, quare plorauerit, ita respondit: Duæ me res mouerunt: vna, quae est illius perditio: altera vero, quod ego non tantum studeo placere Deo, quantum haec, vt turpibus placere possit hominibus. Iste profecto Abbas diligentissime custodiebat consilium Pauli, quod tractamus: quae retro sunt obliuiscens, ad anteriora extendo meipsum: nam haec bonorum adeptorum obliuio, & non adeptorum recordatio, eum reddebat istorum cupidum, & minimè pro illis iam adeptis securum. Ita certe nobis faciendam est, si volumus ad nonnullam perfectionem ascendere, quia istam tepidi & parui progressus iam habiti non possunt inferre, sed magni profectus nondum habiti comparate. Neque enim absolutus est debitor, inquit Gregorius, qui multa reddit, sed qui omnia: nec ad brauiam victoriae peruenit, qui in magna parte spectaculi velociter currit, si iuxta metas veniens, in hoc quod est reliquum, deficit. Neque ad quaelibet destinata loca pergentibus, inchoando prodesse longum iter capere, si non etiam totum valerent consummare. Qui ergo aeternam vitam quaerimus, quid aliud quam quaedam itinera agimus, per quae ad patriam festinamus? Sed quid prodest, quod carpinus multa, si ea, quae ad porueniendum restant, negligimus reliqua? More itaque viatorum nequam debemus aspicere, quantum iam iter egimus, sed quantum superest, vt peragamus: vt paulisper fiat praeteritum, quod indefinenter, & timide adhuc attenditur futurum. Amplius igitur debemus inspicere, quae bona necdum fecimus, quam ea, quae iam nos fecisse gaudemus.] Si multum debiti persoluisse, aut multum itineris peregrisse non sufficit, vt quis aut iustitiae partes impleuerit, aut praemium victorum acceperit: quanta stultitia erit, post vnum vix obolum solutum, aut post paululum itineris confectum amplius nolle persolvere, amplius nolle currere, sed de iam factis gloriari?

Illud vero ad obliuionem bonorum operum, quae iam fecimus, & curam eorum, quae nondum fecimus, maxime conferet, si nos semper incipientes putemus, & quotidie viam spiritus incipere cupiamus: si persuadeamus nobismetipsis, quia imperfecti sumus, & non ficti, sed vere dicamus, adhuc nihil feci, nihil laboravi, iam vel in senectate volo incipere seruire Deo, volo ita seruire & sanctè viuere, vt possim in fine saluari. Magnum est sanè donum Dei, dum quisque iustus sic de seipso

Lib. 8.
hist. tri-
partita,
cap. 1.

philip. 3.

Greg. 22.
Mor. c. 6.

Ber. ibi.

Luca 16.

sentit.

Iob 33.

Ezech. 32.

Greg. 22. M. r. c. 4.

Ephes. 4. Pjal. 76.

sentit, & se imperfectum & peccatorem animaverit. Quod ille Angelus pro iusto ad Deum loquens apud Iob postulabat, dicens: Consumpta est caro eius a suppliciis, reuertatur ad dies adolescentie suae. Ac si dixisset, iam eum mortificationis flagella domarunt, & abnegationis supplicia consumplerunt, recipiat vel nunc istud donum, vt ad dies adolescentie redeat, & se non magnum, non virtute prouectum, vt superbiat, sed vt crescat, se paruulum, & incipientem aspiciat. Ne post aliquot virtutis labores illa Ezechielis maledictione tangatur; Quo pulchrior es descende, & dormi cum incircumcisus. Quia qui de adepta se pulchritudine iactat, non ascendit, sed ita solet prae superbia descendere, vt vitae conuersatione cum incircumcisus dormiat, id est, ad vitam saecularium se demittat. Auferet Dominus spiritum suum, quem segnis, & superbus otiosum tenet, & ipse deficiet, & in puluerem suum reuertetur, & qui per superbiam sanctum se, & Deo similem putauit, in cinerem ac puluerem pristinarum imperfectionum se conuersum inueniet. Semper ergo nos incipientes iudicemus: semper non perficere, sed incipere existimemus: quia, vt etiam Gregorius ait: Humana mens dum igne amoris excoquitur, semper in se seruat claritatem pulchritudinis quotidiana inuolutione feruoris. Nescit enim mens per torporem veterascere, quae studet per desiderium semper inchoare. Hinc namque per Paulum dicitur: Renouamini spiritu mentis vestrae. Hinc Psalmista, qui ad perfectionis iam culmen peruenerat, quasi inchoans dicebat: Dixi, nunc coepi. Quia videlicet si lassescere ab inchoatis bonis nolumus, valde necesse est, vt inchoare nos quotidie credamus. Ista vera cogitatio est, quia omnis nostra perfectio vix est sanctitatis initium, si cum ea, ad quam peruenire possumus, conferatur. Est etiam utilis, & salubris existimatio, quoniam bona iam facta in reposito humilitatis secura recondit, & ad quaerenda non habita vehementer accendit. In qua si prioribus bonis oblitus nos extenderimus, noster spiritus nouis desiderijs renouatus, quotidie proficiet, & vt lux splendet, & procedet vsque ad nonnullam perfectionis diem.

Desideria in conuersionis initio, aut religiosae concepta, diligenter conseruanda.

CAPVT XVIII.

Ioan. 5.

QVI praedictum documentum mente concepit, debere scilicet nos bona iam facta obliuioni committere, nondum praestita attendere, & ita nos gerere, ac si propositum nobis esset, quotidie vitam spirituales inchoare, fortassis admittans dicit cum Nicodemus: Quomodo possunt haec fieri? Et quomodo potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suae iterato introire, & renasci? Quo pacto scilicet, qui ab ipsa pueritia vitam religiosam aggressus est, & in monastica, aut cenobitica institutione consenuit, potest quasi de nouo spiritualis vitae iter arripere, & quotidie virtutis studium, & exercitacionem inchoare? Praesertim cum omnia rerum initia debilia sint, & imperfecta, fines vero perfectionis accessione roborentur: quare sapientius esset cogitare, quod singulis diebus iter

A virtutis consummamus, quam quod quasi nuper cenobiu ingressi, illud ipsum iter incipimus. Quid possumus ista obicienti respondere, nisi quod Dominus Nicodemo respondit: Tu es magister in Israel, & haec ignoras? An nescis, quia aliud est quotidie incipere, aliud vero ita te gerere, ac si omnibus momentis inciperes? Quoniam quotidie incipere videtur esse, nihil stabiliter persequi, in nullo opere virtutis persistere, nihil quod ceptum est, ad vmbilicum perducere: at quotidie ita te habere, ac si tuac inciperes, in virtutis actionibus diligenter & strenue procedere, & veluti si nihil factum esset, sollicitè laborare. Qui enim aliquod opus magno momenti incipit, mirum est quanta attentione, & mentis vigilatia initis incumbat, quam si in operis prosecutione, & in fine teneret, nec à prima sollicitudine caderet, pulcherrime, ac felicissima ceptum opus perficeret. Ita & nos si tam sollicitè viam perfectionis sequeremur, quam cecepimus, breui tempore ad magnum profectum veniremus, quia vero post paululum temporis lassescimus, & primum feruorem remittimus, ideo non crescimus, nec affectus inordinatos superamus. Sed quam ratione aliquis in primo feruore persistet, & à prima vigilantia, qua vitam spirituales inceptit, non excidet: Si desideria in conuersionis exordio à Domino excitata custodiat, & à sua mente elabi non sinat. Quod Abbatis Agathonis fuit salubre consiliu, ita dicens: Vide qualis fueris prima die, quando existi de saeculo, & receptus fuisti in claustris, & talis permanc semper. Istud sanè dictum, si profundè intelligatur, vtilissimam habet doctrinam, quam qui diligenter custodierit, breui tempore multum proficiet, & diuino praesidio munitus, facile ad magnam perfectionem ascendet.

Ioan. 3.

Dionys. refert. in scala. claus. 6.

C Non est quidem huius profundissimi axiomatis sensus, quod iustus, post multa curricula vitae spiritualis e mensa, vel nihil amplius, & perfectius cupiat, quam in exordio sanctae conuersionis cupiebat, aut no maiorem virtutem, & puritatem habeat, aut suprema illa virtute, qua orsus est, & primo illo flore tyrocini contentus. Sicut enim qui humanis disciplinas profitentur, post decem annos laboris & lucubrationum, prouectiores sunt, & subtiliora cognoscere moliantur, quam cum mentem suam ad studia literarum applicauerunt, ita equum est spirituales virum, post aliquos annos sanctae conuersionis prouectiorem effectum, seipsum tyronem excedere, maiora, & sublimiora cupere, & sicut virtute, sic & desiderijs suam infantiam superare. Nouit hodie, aut heri ex Aegypto se proripuit, & opera lateris & luti deseruit, non mirum si aliquando memoria in saeculum redeat, si lingua aliquid mundanum, aut minus religiosum personet, si cor vel superbia tumeat, vel accidia torpeat, vel minus honesta cogitatione ferreat, vel aliquem affectum saecularem retineat. Religiosam autem vitam professus, tamquam veteranus miles has paruulorum imbecillitates extra domum cordis eliminavit, linguam ab inquinamento verborum ineptorum mundauit, memoriam à saeculi recordatione purgavit, & desideria rerum mundanarum abiecit. Nouitius est velut infans recens natus, cuius teneritas maiorem curam nutricis, id est, spiritualis magistri, cuius infirmitas delicatorem cibum, hoc est, mitiora onera petit, cuius pusillanimitas acrem reprehensionem non sustinet, sed si in aliquo delinquit, mel, & lac blandioris sermonis, & mansuetissimae correptionis exposcit. Antiquus vero est veluti adolescens, aut vir, qui sine tanta

Exod. 1.